

Citolijst vraagt om nuancering

Schoolbesturen PCBO Apeldoorn, Leerplein055 en de Veluwe Onderwijsgroep over de publicatie van Citocijfers in de Stentor.

Door Fred Berends (Leerplein055), Gert Nijmeijer (PCBO Apeldoorn) en Tjerk Deuzeman Veluwe Onderwijsgroep)

De Stentor heeft op 19 oktober de gegevens van de Cito-eindtoetsen van alle basisscholen in de gemeente Apeldoorn gepubliceerd. De publicatie van de Stentor geeft volgens de drie schoolbesturen een eenzijdig beeld van het begrip kwaliteit en de analyses en getoonde 'scorelijsten' doen geen recht aan de prestaties van individuele kinderen en scholen.

Er is gebruik gemaakt van zogenaamde ruwe scores op de Cito eindtoets. Volgens de Stentor omdat dit het meest zuivere beeld geeft. Leerplein055, PCBO Apeldoorn en de Veluwe Onderwijsgroep zijn van mening dat dit niet juist is. In de ruwe scores wordt geen rekening gehouden met vier groepen leerlingen die op grond van richtlijnen van de inspectie daarbij buiten beschouwing mogen worden gelaten. Het gaat om leerlingen die toelaatbaar zijn tot het praktijkonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs, leerlingen met een indicatie voor het speciaal onderwijs of speciaal basisonderwijs die een eigen onderwijsprogramma hebben, leerlingen die pas in groep 7 of 8 op de school zijn gekomen en leerlingen die korter dan 4 jaar in Nederland verblijven en het Nederlands nog niet goed beheersen. Het gaat om richtlijnen die door de inspectie worden gehanteerd.. De schoolbesturen nemen dus nadrukkelijk afstand van de door de Stentor gebruikte term 'sjoemelen'.

Een tweede bezwaar tegen de publicatie is het gebruik van één landelijk gemiddelde score. Vanaf het jaar 2011 gebruikt de inspectie van het onderwijs deze vaste maat niet meer. Deze gemiddelde score hield onvoldoende rekening met de enorme instroomverschillen. De scholen worden tegenwoordig ingedeeld in 63 verschillende scholengroepen, ieder met een eigen landelijk gemiddelde. De Stentor vergelijkt echter de scores van de scholen in Apeldoorn over de afgelopen vijf jaar nog wel met een gemiddelde landelijke score, om vervolgens een ranglijst te maken van hoog naar laag. Dit is dus onjuist. De landelijk gemiddelde Cito-score van een scholengroep waarmee een school wordt vergeleken hangt af van het percentage gewichtenleerlingen en dit gewicht wordt bepaald door het opleidingsniveau van de ouders. Hoe hoger de opleiding van de ouders, hoe lager het gewichtenpercentage van de school. Doordat de Stentor voor 2012 en 2013 uitgaat van één landelijk gemiddelde worden scholen met een relatief laag percentage gewichtenleerlingen bevoordeeld en eindigen daarmee hoger op de lijst van de Stentor. Scholen met een hoger percentage worden benadeeld. Dat nadeel wordt sterker, naarmate het percentage gewichtenleerlingen hoger is. In de scorelijst van de Stentor vertaalt dit zich naar ongeveer de helft van de basisscholen die benadeeld worden door de verkeerde gemiddelden te gebruiken en de andere helft hierdoor wordt bevoordeeld.

Een gewichtenpercentage van 0% wil zeggen dat alle ouders een opleiding hebben die hoger is dan VMBO basis- of kaderberoepsgerichte leerweg. Voor de scholengroep met 0% gewichtenleerlingen is het landelijk gemiddelde 537,2. Voor de scholengroep met 70% gewichtenleerlingen is het landelijk gemiddelde 528,7. Deze verschillende gemiddelden geven aan dat de onderwijsinspectie haar oordeel aanpast aan de mogelijkheden en de prestatie van de betreffende school. Het landelijk gemiddelde van 535,1 dat door de Stentor wordt gebruikt hoort bij de scholengroep met 14% gewichtenleerlingen. Het is onjuist om een school met hoger gewichtenpercentage langs de meetlat van deze scholengroep te leggen. Scholen met een lager gewichtenpercentage dan 14% halen gemakkelijker de gemiddelde score van 535,1

De vergelijking van de verschillende scholenkoepels is niet realistisch en statistisch op z'n minst discutabel. Een bestuur met één school met een bepaalde leerlingenpopulatie kan niet vergeleken worden met een schoolbestuur met veel meer scholen verspreid over alle wijken van Apeldoorn.

Een groot bezwaar tegen publicatie van dit soort lijstjes is dat er een gevaar bestaat dat scholen zich hier naar gaan richten of binnen Passend Onderwijs huiverig worden om leerlingen toe te laten die een risico vormen voor de scores. Dit is juist wat de scholen niet willen. Zij hebben de ambitie om zoveel mogelijk leerlingen passend onderwijs te bieden.

Volgens de Stentor is staatssecretaris Dekker voorstander van publiceren van de Cito-cijfers en is het onderwijs, vertegenwoordigd door de PO-Raad tegen. Dit beeld klopt niet. Ook de PO-Raad en ook de Veluwe Onderwijsgroep, Leerplein055 en PCBO Apeldoorn zijn voor openheid van gegevens en prestaties, maar dan wel op een manier die recht doet aan de werkelijkheid en een manier die het bredere verhaal weergeeft. Dat bredere verhaal is echter niet zo gemakkelijk in tabellen en overzichten weer te geven, zoals nu in de Stentor is gedaan. Zonder het startpunt van een leerling te weten in relatie tot de behaalde Cito-score heeft het publiceren van het eindpunt geen enkele zin of informatiewaarde.

///

Artikel is integraal gepubliceerd in de Stentor dd. 24 oktober 2013

De kop van het artikel is gemaakt door de Stentor.